

Kolegij: OTPREMNIŠTVO I POMORSKE AGENCIJE

Studij:
Tehnologija i organizacija pomorskog prometa - V.semestar
Logistika i menadžment u pomorstvu i prometu - V. semestar
Nautika i tehnologija pomorskog prometa - V. semestar

Nositelj kolegija: *Dr.sc. Tanja Polotan Jugović*

I. Djelatnosti, poslovi i organizacijska struktura međunarodnih špedicija

PRIMJERI:
Transadria d.d.
Eurostar d.o.o.

gdje je svijet
wherever the world is

tu je
there is

TRANSADRIA
MEĐUNARODNA ŠPEDICIJA d.d.
RIJEKA
INTERNATIONAL FORWARDERS

1947

PRIJE! - 1847. - "Transjug"
- bio među 10-tak vodećih šped. u svijetu
- 2000 zaposlenih,
- 25% svih zaposlenih u bivšoj državi

• nakon rata – mijenjanje robnih tokova - ostaje bez gl. filijala: Zagreb, Ljubljana, Šibenik, Sarajevo...

DANAS! - Transadria d.d. – cca 700 zaposlenih

• !!! veliki izdaci – složena organizacijska struktura, velik broj zaposlenih

• ??? povećati profit uz manje zaposlenih ili gubitak produktivnosti zadržavanjem svih zaposlenih (odluka menadžera)

• .. tvrtka u stečaju

• od 1992. godine tvrtka posluje kao DIONIČKO DRUŠTVO pod nazivom TRANSADRIA međunarodna špedicija d.d., Rijeka

MISIJA

PRUŽITI KLJENTIMA POTPUNU, NAJBOLJU MOGUĆU SPECIJALIZIRANU USLUGU ORGANIZACIJE NAJSLOŽENIJIH LOGISTIČKIH IZAZOVA UTEMELJENU NA:

- 60-god. iskustvu u organizaciji prijevoza i manipulaciji robom,
- specijaliziranosti u poslovima otpremništva, -sve većom raznovrsnošću djelatnosti,
- stručnome radnom timu,
- razgranatosti podružnica u zemlji,
- tvrtkama u inozemstvu (Slovenija i BiH),
- korištenju najsvremenijih podataka vezanih za logističke aktivnosti i međ. transportna tržišta i pravce,
- održavanju izvrsnih poslovnih odnosa s klijentima,
- stalnom usavršavanju u profesionalnome pružanju usluga
- praćenjem dinamike transportnoga svijeta i globalnom orijentacijom.

Zadržati tradicionalni status jednoga od najznačajnijih međunarodnih otpremnika / logističara u ovoj djeli Europe, spremno odgovarajući na sve izazove koje donosi budućnost.

VIZIJA

DJELATNOSTI

Integrirane logističke usluge

ŠPEDITER/LOGISTIČAR, MENADŽER MODERNIH PRIJEVOZNIH TEHNOLOGIJA, PODUZETNIK CJELOKUPNOGA TRANSPORTNOG POTHVATA, NUDI:

- kvalitetnu uslugu svim sudionicima logističkoga lanca,
- planiranje aktivnosti kojima se povezuju procesi od ishodišta do odredišta,
- primjenu aktualnih stručnovnih saznanja,
- cjelovitu logističku uslugu i pokrivanje sveukupne transportne potrebe,
- organiziranje, koordiniranje i izvršavanje cjelokupnoga paketa usluga kao multimodalni prijevoznik,
- uspješno rješavanje najraznovrsnijih i najsloženijih zahtjeva transporta,
- optimalnu organizaciju prijevoznih procesa kako bi roba u pravo vrijeme, u pravome stanju, bila na pravome mjestu,
- osigurava sudjelovanje u stalnome porastu volumena i intenziteta razmjene dobara uz adekvatnu elektroničku obradu i prijenos podataka.

Osnovne djelatnosti

- Međunarodno otpremništvo
- Carinsko posredovanje

Dopunske i specijalizirane djelatnosti

- Pomorska agencija
- Skladišno posredovanje
- Posredovanje u osiguranju (u sklopu međunarodnoga otpremništva pružaju se usluge posredovanja u transportnom osiguranju)
- vanjska i unutarnja trgovina (izvozno/uvozno poslovi u svoje ime i za svoj račun i u svoje ime i za tuđi račun),
- robni zračni promet i kurirski servis (tvrtka je dugogodišnji agent IATA-e, te pruža usluge u hrvatskim zračnim lukama),
- manipulacija i transport specijalnih tereta (biranje najpovoljnijega prijevoznog sredstva, priprema dizalice, određivanje načina ukrcaja, sistema pričvršćivanja i najprikladnijega transportnog puta.)
- organizacija i transport zbirnog prometa iz / za zemlje EU

Uprava Društva

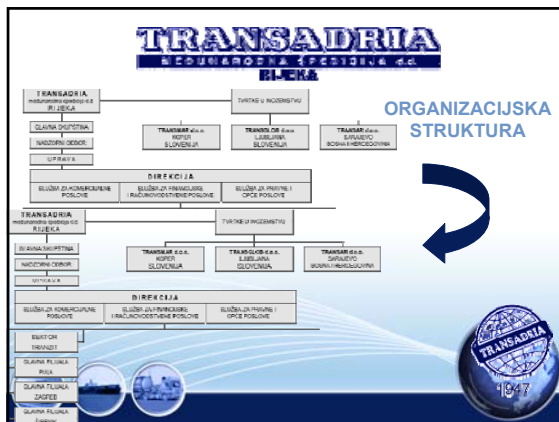
Direkcija
Glavna filijala Rijeka

Glavna filijala Pula
Glavna filijala Zagreb
Glavna filijala Šibenik

Tvrtke u inozemstvu

- Transmar d.o.o (Koper, Slovenija)
- Transglob d.o.o (Ljubljana, Slovenija)
- Transar d.o.o. (Sarajevo, BiH)

ČLANSTVO U NACIONALNIM UDRUŽENJIMA:

- UMOH** - Udruženje međunarodnih otpremnika Hrvatske pri HGK
- UPAH** - Udruženje pomorskih agenata Hrvatske

ČLANSTVO U MEĐUNARODNIM UDRUŽENJIMA:

- FIATA** - član Međunarodni savez otpremničkih udruženja
- IATA** - agent Međunarodno udruženje zračnih prijevoznika; udruženje vozara, agenata i ostalih pridruženih članova
- BIMCO** - član Baltička međunarodna pomorska konferencija; organizacija brodera i brokera

SKLADIŠTA U RIJECI:

- 1. Carinsko skladište 40 = 2380 m2**
Lokacija:
Luka Rijeka - Bazen Sušak
- 2. Javno skladište Brajdica = 3200 m2**
Lokacija:
Luka Rijeka - Kontejnerski terminal
- 3. Carinsko skladište Srdoči = 1000 m2**
Lokacija: uz Kamionski terminal Srdoči
- 4. Carinska skladišta Kukuljanovo = 26000 m2**
Lokacija: zapadno od Škrijeva

primjer malog privatnog špediterskog društva (1998.g. proglašen za uspješnog otpremnika)

Euro Star

Naše usluge Our Services

- Otvaranjem PROCESA PRIVATIZACIJE – za obavljanje poslova otpremništva mogu se registrirati fizičke osobe
- SUDSKI REGISTAR – registrirano nekoliko tisuća takvih poduzeća
- POSLOVANJE – neopterećeno velikim izdacima
- Mala otpremnička poduzeća – posebice obavljaju RADNJE U SVEZI S CAR. POSTUPKOM
- UREDBE o posebnim uvjetima za obavljanje poslova međ. otprem. u svezi s carinjenjem robe – uvjeti...prostor u blizini carine, stručna sprema, stručni ispit, licenca, tem. kapital

OBAVLJAMO:

- uvozno, izvozno i provozno carinjenje i otpremanje svih vrsta roba

UGOVARAMO:

- prijevoz robe
- osiguranje robe u prijevozu i na skladištu

PRIBAVLJAMO:

- rješenja carinskih vlasti za sve vrste povlastica
- inspekcijaska uvjerenja (fitopatološka, veterinarska, sanitarna, tržišna - uvjerenja o kontroli kakvoće ...)
- eur certifikate i certifikate o porijeklu roba
- dozvole nadležnih vlasti za prijevoze izvanprofilskih tereta

PRUŽAMO SAVJETE IZ PODRUČJA:

- carinjenja, carinskog tarifiranja, prijevoza robe, transportnog i skladišnog osiguranja

IZRAĐUJEMO:

- kompletnu dokumentaciju za carinjenje robe
- kalkulacije prijevoznih troškova
- dokumente potrebne za cestovni, željeznički, brodski, poštanski i avio prijevoz

Pregled djelatnosti i poslovanja špediterskog logističkog operatora

SCHENKER
DB Logistics

Schenker u svijetu

- jedan od vodećih svjetskih pružatelja logističkih usluga
- zemalja u svijetu **150**
- Poslovnice: više od **1.500**
- Zaposleni: **88.000**

USLUGE U :

- kopnenom
- zračnom i
- pomorskom prijevozu

Kopneni transport

- više od **700** lokacija u **30** zemalja širom Europe

Glavne odlike usluge su:

- brza, efikasna i pouzdana usluga „od vrata do vrata“
- visoko efikasna nacionalna mreža
- nudi multi-modalne usluge prijevoza po mjeri svakog individualnog klijenta

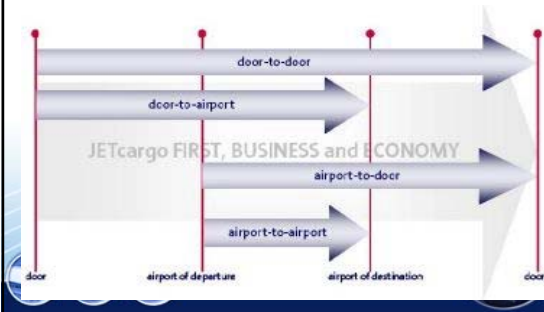
Schenker - na 1. mjestu u europskom kopnenom transportu

- FTL (Full Truck Load) - puni kamioni
- LTL (Less Truck Load) - zbirne pošiljke
- PTL (Partial Truck Load) - dotovari
- Specijalni transporti
- Vangabaritni transport
- Distribucija zbirnih pošiljaka
- Osiguranje robe u transportu

Zračni transport

→ najbrži oblik transporta robe

Pomorski transport

SCHENKERcomplete -isporuke koje zahtjevaju čitav kontejner (FCL)

Uz najbolje brodove u klasi dolazi:

- Superioran management kapaciteta prostora na brodu
- Najbolja kombinacija vremena isporuke u odnosu na troškove
- Najveća fleksibilnost ugovaranja termina
- Konkurentne cijene

Schenker u Hrvatskoj

- pripada jugoistočnoj regiji Schenker korporacije, sjedište Beč
- spominje se 1907. godine
- 1994.god otvoreno 1. predstavništvo
- 1996. postaje d.o.o. sa 7 zaposlenih
- danas 107 djelatnika i preko 58.000 pošiljaka

Nacionalna distribucija diljem Hrvatske

- novi proizvod među uslugama
- u Hrvatskoj kreće sa 06.10.2008. te pored pouzdanosti i kvalitete, nudi distribuciju unutar 24 sata
- preko 75 kamiona iz voznog parka
- više od 10 podružnica
- glavni distributivni centar u Sesvetama
- djelovanje preko distributivnih centara Rijeka, Zadar, Split i Požega
- koordinacija vođena iz glavnog distributivnog centra u Zagrebu

vision & mission
We organise success around the globe.

VIZIJA

- tržište se mijenja kroz infologistiku
- stvara se prednost povezivanja informacijskog i transportnog managementa
- financiranje i upravljanje nabavnim lancima
- management tim kreira Schenker kao najatraktivnijeg poslodavca
- poslovni procesi i informacijska tehnologija vodeća u svijetu

MISIJA

- stvaranje uspjeha diljem cijelog svijeta
- postupanje pouzdano i orijentirano ka cilju
- rad unutar vlastite globalne mreže poduzeća
- stvaranje koristi kroz inovacije koje imaju utjecaj na tržište
- zapošljavanje najboljih suradnika
- kontinuirano stvaranje kvalitete
- nositelji odgovornosti za javnost i životni okoliš

II. ZNAČAJNA OBILJEŽJA OTPREMNIŠTVA I OTPREMNIKA

MEĐUNARODNO OTPREMNIŠTVO

- dio vanjske trgovine
- viši oblik međunarodnog prometa i transporta

PROIZVODNJA ↔ TRGOVINA ↔ PROMET ↔ OTPREMNIŠTVO

MEĐUNARODNI OTPREMNIK

- «arhitekt transporta»
- «car prometa»
- operator
- poduzetnik cjelokupnog transportnog pothvata
- menadžer modernih prijevoznih tehnologija
- «div u sjenu»

ETIMOLOGIJA IZRAZA ŠPEDICIJA

špedicija - lat. «*expedire*» = odriješiti, urediti (doslovno)
= otpremiti, otposlati (u praksi)

špedicija, špediter - tal. *spedizione*, *spedizionere*; njem. *Spedition*, *Spediteur*; franc. *expeditionnaire*, *commissionnaire-expediteur*

Izbor naziva špedicija, špediter ili otpremništvo, otpremnik ???

u znanstvenoj i stručnoj literaturi oba izraza

- otpremništvo, otpremnik - domaći izraz
- u praksi češći izraz špediter (Croatiašped, Eurošped, Jadrošped)
- Zakon o obveznim odnosima (1991.) - pojam otpremnik

POJAM OTPREMNIŠTVA I OTPREMNIKA

OTPREMNIŠTVO - specijalizirana privredna djelatnost koja se bavi organizacijom otpreme robe i dr. poslovima s tim u vezi

OTPREMNIK - obavlja djelatnosti otpremništva gospodarstvenik, registrirana, pravna ili fizička osoba koja se bavi organizacijom otpreme, dopreme, provoza robe svojih komitenata pomoću vozara, kao i drugim poslovima s tim u vezi legalne definicije tih pojmova dane u

3 OSNOVNA IZVORA PRAVA O OTPREMNIŠTVU U RH

- 1) Zakon o vanjskotrgovinskom poslovanju
- 2) Zakon o obveznim odnosima
- 3) Opći uvjeti poslovanja međunarodnih otpremnika Hrvatske

-Zakon o vanjskotrgovinskom poslovanju predviđa da usluge o vanjskotrgovinskom prometu može obavljati poduzeće koje je upisano u
- **SUDSKI REGISTAR ZA OBAVLJANJE ODREĐENIH USLUGA**

Lepeza poslova međunarodnog špeditera

OSNOVNI POSLOVI

SPECIJALNI POSLOVI

VRSTE OTPREMNIŠTVA

TERITORIJALNI DJELOKRUG POSLOVANJA

NACIONALNO OTPREMNIŠTVO - ("loko" i međumjesno)
MEDUNARODNO OTPREMNIŠTVO (uvozno, izvozno, provozno)

OSNOVNO OBILJEŽJA POSLOVANJA POSLOVANJA

LUČKO OTPREMNIŠTVO
KONTINENTALNO OTPREMNIŠTVO
GRANIČNO OTPREMNIŠTVO

NAJČEŠĆE KORIŠTENO PRIJEVOZNO SREDSTVO

POMORSKO, RIJEČNO, KAMIONSKO, ŽELJEZNIČKO, ZRAKOPLOVNO OTPREMNIŠTVO

VRSTA PRIJEVOZA

BRZOVOZNO, SPOROVOZNO, EKSPRESNO, VAGONSKO, ZBIRNO, MASOVNO OTPREMNIŠTVO

PROMETNI SMJER

primjerice, otpremništvo za Sjevernu Ameriku, Sjevernu Europu.....

PREDMET OTPREME

primjerice otpremništvo za otpremu drva, željezne rude i ...

KATEGORIJE OTPREMNIKA

OTPREMNIK

MEDUOTPREMNIK

PODOTPREMNIK

Prijenos djelomičnog izvršenja otpremničkog posla

- u interkontinentalnom prijevozu
- treba obaviti posao tamo gdje otpremničko poduzeće nema svojih zastupnika,
- 3. osoba - zastupnik u inozemstvu da to obavi
- više međuotpremnik (kod složenih otprema i doprema),
- svakome onaj dio posla za koji je ta osoba najstručni

- Prijenos izvršenja otpremničkog posla u cjelini

- razlozi: preopterećenost (glavnog) otpremnika postom, nepostojanje zastupne jedinice u nekom mjestu i sl.
- u Zakonu o obveznim odnosima ne pravi se razlika između otpremnika i podotpremnik

FUNKCIJE MEDUNARODNOG OTPREMNIŠTVA

1. PROSTORNA
2. VREMENSKA
3. KVANTITATIVNA
4. KVALITATIVNA
5. KREDITNA
6. PROPAGANDNA

Razlika - POSLOVI - FUNKCIJE ???

- zadaci što ih otpremnik obavlja u vanjskotrgovinskom prometnom sustavu
- imaju homogeno značenje (po njima se međ. otpremnik razlikuje od dr. srodnih privrednih djelatnosti)

POSLOVI MED. OTPREMNIKA:

1. POSLOVI IZVOZNOG OTPREMNIŠTVA
2. POSLOVI UVOZNOG OTPREMNIŠTVA
3. POSLOVI PROVOZNOG ILI TRANZITNOG OTPREMNIŠTVA
4. OSTALI SPECIJALNI (sporedni) POSLOVI

ULOGA - PRAVNI STATUS OTPREMNIKA???

KOMISIONAR - u svoje ime i za tuđi račun

ZASTUPNIK ili AGENT - u tuđe ime i za tuđi račun

SAMOSTALNA KATEGORIJA - u svoje ime i za svoj račun

DUALITET OTPREMNIŠTVA:

- DVOSTRUKA ULOGA

- KAO OTPREMNIK (otpremn poduzetnik)
- KAO PRIJEVOZNIK (prijevozni poduzetnik)

- ODGOVORNOST???

- po propisima koji vrijede za otpremnika, ALI i po onima koji vrijede za vozača !!!

OTPREMNIŠTVO U KLASIFIKACIJI DJELATNOSTI

- otpremništvo - specijalizirana djelatnost
- Privredne djelatnosti: industrija i rudarstvo, poljoprivreda i ribarstvo, šumarstvo, vodoprivreda, građevinarstvo, **promet i veze**, trgovina, ugostiteljstvo i turizam, obrtništvo...
- Neprivredne djelatnosti: financijske, tehničke i poslovne usluge, prosvjeta, znanost, kultura, zdravstvena i socijalna zaštita....

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti RH

- I - PROMET, SKLADIŠTENJE I VEZE (područje)
 60 - Kopneni prijevoz, Cjevovodni transport (potpodručje)
 60.1 - Željeznički prijevoz (odjeljci)
 60.2 - Ostali kopneni prijevozi
 60.3 - Cjevovodni transport
 61 - Pomorski i riječni prijevoz
 61.1 -
 62 - Zračni prijevoz
 62.1 -
63 - Prateće i pomoćne djelatnosti u prometu
 63.1 - Prekrcaj tereta i skladištenje
 63.2 - Ostale prateće djelatnosti u prometu
 63.3 - Djelatnosti putničkih agencija i turperatora
 63.4 - Djelatnost ostalih agencija u prometu
 Ovaj razred uključuje:
 otkrpaenje tereta (otpremnitvo)
 organiziranje transporta
 zapremanje grupnih i pojedinačnih pošiljaka
 organiziranje prijevoza grupnih pošiljaka
 izdavanje i pribavljanje transportne dokumentacije
 djelatnost carinskih posrednika
 djelatnost otpremnika u pomorskom i zračnom prometu
 poslovi rukovanja robom
 djelatnosti u svezi s osiguranjem

III. MEĐUNARODNO OTPREMNIŠTVO KAO SUSTAV

SUSTAVNI PRISTUP MEĐUNARODNOM OTPREMNIŠTVU

OTPREMNIŠTVO ... dinamički sustav
 ... stohastički sustav

**OBILJEŽJA
 (OTPREMNIČKOG)
 SUSTAVA:**

- cilj
- aktivnosti
- struktura
- ulazne i izlazne varijable
- pravila ponašanja
- okruženje
- informacije
- složenost
- dinamičnost
- upravljivost
- rezultat i sl.

MEĐUNARODNO OTPREMNIŠTVO

S MIKRO STAJALIŠTA
Nacionalni otpremnički sustav

- otpremnički sustavi većine zemalja slični po svojoj strukturi, različiti po stupnju svoje razvijenosti
- stupanj njegove razvijenosti zavisi od stupnja razvijenosti prometnog sustava i sustava vanjskotrgovinskog prometa, a zavisno od njegove razvijenosti različit je njegov utjecaj na nacionalnu privredu
- zemlje Zapadne Europe - razgranati prometni i vanjskotrgovinski sustavi
- brojni sudionici (OTPR, SPIRALA)
- puno malih otpremničkih poduzeća - utječe na neloyalnu konkurenciju

S MAKRO STAJALIŠTA
Međunarodni otpremnički sustav

- podsustav međunarodnog gospodarstvenog sustava
- žine ga brojni nacionalni otpremnički sustavi između kojih postoji čvrsta interakcijska sprega

SUSTAV STRUČNIH ORGANIZACIJA ZA MEĐUNARODNO OTPREMNIŠTVO

stručna udruženja otpremnika koja **štite interese svojih članova** istupanjem prema državnim tijelima i dr. organizacijama (udruženja prijevoznika, luka, trgovaca i dr.)

izdaju **opće uvjete poslovanja otpremnika** kojim se reguliraju pravni odnosi otpremnika, nalogodavca i dr. sudionika u vanjskotrgovinskom i prometnom sustavu

FIATA – Međunarodni savez otpremničkih udruženja

osnovana 1956. u Beču, sjedište organizacije Zürich

OSNOVNI CILJ ORGANIZACIJE:
suradnja nacionalnih otpremničkih udruženja, izmjena iskustava o svim pitanjima važnim za funkcioniranje otpremničkog, prometnog i vanjskotrgovinskog sustava te zaštiti interesa otpremničke, transportne, vanjskotrgovinske i carinske djelatnosti.

OSNOVNI ZADACI ORGANIZACIJE:
rješavanje tehničko-tehnoških, pravno-ekonomskih i organizacijskih pitanja, zastupanje otpremnika, suradnja s ostalim međunarodnim organizacijama

**SURADNJA FIATE
S DRUGIM ORGANIZACIJAMA**, primjerice

FONASBA - Savez nacionalnih udruženja pomorskih brokera i agenata

IMO - Međunarodna pomorska organizacija

IRU - Međunarodna unija za cestovni promet

UIC - Međunarodna željeznička unija

ISO - Međunarodna organizacija za standardizaciju

UNCTAD - Konferencija UN za trgovinu i razvoj i dr.

FIATA i hrvatski međunarodni otpremnici

- na 6. Kongresu FIATA-e, 1959. godine u Parizu, međunarodni otpremnici bivše Jugoslavije primljeni za redovitog člana, u sklopu kojega su djelovali i predstavnici hrvatskih otpremničkih poduzeća
- na 23. Svjetskom kongresu FIATA-e, 1993. godine u Montrealu, Udruženje međunarodnih otpremnika Hrvatske primljeno je za redovitog člana FIATA-e

DOKUMENTI I OBRASCI FIATA-e

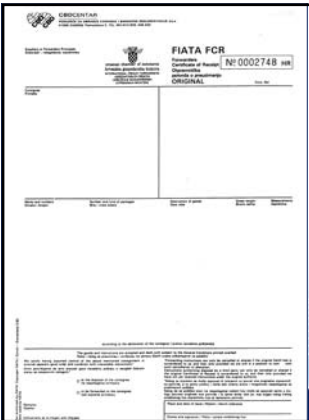
- jednoobrazni dokumenti
- omogućuju jednostavnije i racionalnije manipuliranje robom te veću sigurnost sudionicima vanjskotrgovinskog i prometnog sustava

• **dokumenti:** FCR, FCT, FBL I FWR

• **obraci:** SDT I FFI

1. FIATA – FCR (Otpremnička potvrda primitka)

- neopoziva POTVRDA kojom otpremnik potvrđuje da je od određenog nalogodavca u određenom mjestu primio određenu robu u dobrom stanju radi otpreme do određenog mjesta, s nalogom da u određenoj mjestu tu robu stavi na raspolaganje određenoj osobi i to najčešće primatelju

izdaje se, odmah po zaključenju ugovora o otpremništvu

PET LISTOVA:
original i četiri kopije

na poledini listova tiskani SU:
Nacionalni opći uvjeti poslovanja međunarodnih otpremnika

2. FIATA - FCT (Otpremnička transportna potvrda)

- isprava kojom otpremnik potvrđuje da je od određenog nalagodavca primio robu u dobrom vanjskom stanju radi otpreme određenim putem i određenim prijevoznim sredstvom

3. FIATA – FBL (Teretnica za multimodalni transport)

- otpremnik kao poduzetnik multimodalnog transporta treba poslovati prema Standardnim uvjetima navedenim na poledini teretnice FIATA – FBL
- Primjena standardnih uvjeta
- Izdavanje FIATA – FBL teretnice
- Prenosivost FBL i pravo na robu
- Prijevoz opasne robe i obeštećenje
- Opis i pregled robe koju je pakirao korisnik prijevoza
- Odgovornost otpremnika kao poduzetnika multimodalnog prijevoza
- Ograničavanje odgovornosti

4. FIATA – FWR (Skladišna potvrda)

- standardna isprava u nacionalnim okvirima i slučajevima kada otpremnik obavlja i skladišne poslove
- ne razlikuje se bitno od «skladišnice»
- informacije o: dobavljaču, deponentu, skladištaru, skladištu, prijevoznom sredstvu, osiguranju, oznakama, težini, vrsti robe i sl.

FWR
FORWARDING RECEIPT
 No. 0005
 DOKUMENT

Forma za potvrdu o primanju robe od pošiljatelja i otpremi u skladu s pravilnicima i konvencijama koje vrijede za takvu robu.

FIATA-obrasci

- FIATA – SDT (Potvrda pošiljatelja o prijevozu opasne robe)**
 - obrazac kojim pošiljatelj, kao nalogodavac otpremniku, izjavljuje da roba koju otpremnik treba otpremiti, dopremiti ili tranzitirati odgovara zahtjevima za prijevoz i pakiranje opasne robe u skladu s pravilnicima i konvencijama koje vrijede za takvu robu
 - na poleđini listova navedena je klasifikacija opasnih roba
- FIATA - FFI (Fiata – otpremničke instrukcije)**
 - obrazac koji sadrži 21 rubriku koje nalogodavci upisuju sve relevantne podatke i informacije koje su otpremniku potrebne za obavljanje svih poslova u vezi s otpremom ili dopreme robe

FIATA SDT
DECLARATION FOR THE TRANSPORT OF DANGEROUS GOODS

Forma za potvrdu o primanju robe od pošiljatelja i otpremi u skladu s pravilnicima i konvencijama koje vrijede za takvu robu.

FIATA FORWARDING INSTRUCTIONS FFI

Forma za potvrdu o primanju robe od pošiljatelja i otpremi u skladu s pravilnicima i konvencijama koje vrijede za takvu robu.

IV. OSNOVNI POSLOVI MEDUNARODNOG OTPREMNIKA

Osnovni poslovi međunarodnog otpremnika

- Stručni savjeti i sudjelovanje u pregovorima radi zaključivanja ugovora o međunarodnoj kupoprodaji
- Instrudacija Doziv robe
- Zaključivanje ugovora o prijevozu robe na klasičan način
- Zaključivanje ugovora o multimodalnom prijevozu robe
- Prihvat robe radi otpreme
- Otprema, doprema i provoz robe u užem smislu
- Zaključivanje ugovora o ukrcaju, iskrcaju i prekrcaju robe
- Zaključivanje ugovora o transportnom osiguranju
- Zaključivanje ugovora o uskladištenju robe
- Uskladištenje robe
- Ispostavljanje i pribavljanje potrebnih isprava
- Obavljanje poslova u vezi s carinjenjem robe
- Kontrola ispravnosti dokumenata i obračun vozarine, carine i drugih pristojbi i troškova te informiranje nalogodavca

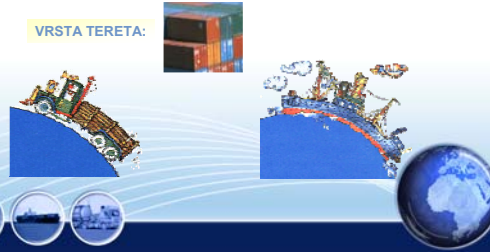
1. POSLOVI KOJI PRETHODE ZAKLJUČIVANJU UGOVORA O OTPREMNIŠTVU !!!

PRIMJER : upit/komitent – ponuda/špediter

Predmet:

Uvoz polufabrikata gudačkih instrumenata na relaciji Peking -Rijeka (kontejner)

VRSTA TERETA:

- k1 KOLIKO DUGO TRAJE TRANSPORT OD PEKINGA DO RIJEKE?
- §1 PUTOVANJE TRAJE CCA 35 DANA !
- k2 KOLIKO DUGO - VREMENSKI TRAJE CARINJENJE ROBE?
- §2 POD UVJETOM DA POSJEDUJEMO POTREBNE DOKUMENTE CARINSKI POSTUPAK MOGUĆ JE U TOKU 1 RADNOG DANA!
- k3 POSTOJI LI UVOZNO CARINJENJE I KOLIKA JE VIŠINA - RADI SE ISKLJUČIVO O POLUFABRIKANTIMA ZA GUDAČKE INSTRUMENTE (kućišta, gajde, žice)? DA LI JE KOD IZVRŠENJA PRODAJE ROBE MOGUĆ POVRAT POREZA? MOŽETE LI VI KAO ŠPEDITERSKA KUĆA TO ZA NAS UČINITI?
- §3 UKOLIKO SE ROBA ZADRŽI U KONTEJNERU, OBAVILE BI SE CARINSKE FORMALNOSTI ZA PROVOZ RADI UVOZA, TE NEBI BILO POTREBNO PLATITI CARINSKE PRISTOJBE I PDV JER BI ROBA ISTUPILA IZ REPUBLIKE HRVATSKE U NEPROMIJENJENOM STANJU. PDV SE PLAĆA SAMO AKO U ZAKONSKOM ROKU NA NAPLATITE IZVEZENU ROBU !!!

- k4 DA LI JE KONTEJNER S ROBOM USKLADIŠTEN U RIJECI I ZA VRIJEME OBAVLJANJA ŠPEDIJIJE OSIGURAN OD PROVALA I KRADA ?

- §4 KAMION JE POKRIVEN POLICOM DO 100.000 EUR- A VRIJEDNOSTI ROBE, ALI ZA DOPLATU SE MOŽE POVEĆATI AKO BUDE POTREBNO. TAKOĐER SE ROBA MOŽE OSIGURATI U TRANSPORTU NA CIJELOJ RELACIJI, A PREMIJA OSIGURANJA IZNOŠI 0,76% OD VRIJEDNOSTI ROBE UZ FRANŠIZU »all risks-A« KOJA IZMEĐU OSTALOG POKRIVA I KRAĐU!!!

- k5 KOLIKO KOŠTA PRIJEVOZ OD KINE-GRADA PEKINGA DO RIJEKE?

- §5 POMORSKA VOZARINA IZNOSI 3000 USD!

- k6 KOLIKA JE CIJENA KAMIONESKE VOZARINE OD RIJEKE DO NJEMAČKE - SPAYER- ZA CCA 850 KM?

- §6 KAMIONSKA VOZARINA RIJEKA-SPAYER-RIJEKA UKJUČENO ČEKANJE NA PRAŽNENJE KONTEJNERA U NJEMAČKOJ 3 SATA I POVRAT PRAZNOG KONTEJNERA U LUKU RI IZNOSI 2 4500 USD !

- k7 GODIŠNJE BI SE UVOZILO 10-12 KONTEJNERA?!

- §8 POPUST?

....poslovi koji prethode zaključivanju ugovora o otpremništvu !!!

- **STRUČNI SAVJETI** i sudjelovanje otpremnika u pregovorima radi zaključivanja ugovora o međunarodnoj kupoprodaji
- izvoznici i uvoznici bi otpremnika trebali konzultirati **PRIJE ZAKLJUČIVANJA UGOVORA**, u trenutku izrade izvozničke ili uvozničke ponude, a ne poslije (u trenutku primitka dispozicije)
- **ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA** - praćenje čitavog lanca od mjesta proizvodnje do mjesta potrošnje, uključujući i marketing

Otpremnik - aktivan sudionik u izradi pretkalkulacije za prodaju i kupovinu robe !!!

dobra **PRETKALKULACIJA TRANSPORTNIH TOŠKOVA**

pretpostavka za uspješan plasman robe u vanjskoj trgovini

transportni i manipulativni troškovi:

➔ u razvijenim zemljama Zapada 10-12% od vrijednosti robe

➔ kod nas do 25% od vrijednosti robe

ODREĐIVANJE PARITETA:

izvoz - klauzule CIF (Cost Insurance and Freight)

uvoz - klauzule FOB (Free on Board)

- **UGOVOR** se najprije sklapa usmeno, a zatim pismeno
- s komitentom se može ugovoriti i posao za ubuduće - generalna ponuda

2. INSTRADACIJA !!!

... najteži, najstrožiji, najodgovorniji i najvažniji posao otpremnika?

INSTRADACIJA

OPTIMALAN PRIJEVOZNI PUT

OPTIMALNO PRIJEVOZNO SREDSTVO

OPTIMALNA TEHNOLOGIJA PRIJEVOZA

PROSTORNA K. (km)

1. prijevozni put

vrsta i svojstva robe

VREMENSKA K. (h)

2. svojstva tereta

(želj. - jeftinija roba, cest. skuplja roba)

TARIFNA K. (eur)

3. uvjetovanost načina prijevoza

PRIJEVOZ:

1. KOMADNI

2. ZBIRNI (KOLSKO)

Paletizacija, kontejnerizacija, RO-RO,

najkraći put ≠ najbrži put
najkraći put ≠ najekonomičniji put

Tarifna komponenta prijevoza

Zakonska regulativa

Prostorna komponenta prijevoza

Čimbenici instradacije

Uvjetovanost prijevoza

Vremenska komponenta prijevoza

Vrsta i svojstva tereta

PRAVNI IZVORI INSTRADACIJE ?

- Zakon o obveznim odnosima
- Opći uvjeti poslovanja otpremnika

...daju pravo nalogodavcu da sam odredi prijevozni put, prijevozno sredstvo i način prijevoza svoje robe, ali ukoliko on to ne učini otpremnik će to sam učiniti i to u interesu nalogodavca...

TROŠKOVI OTPREME, DOPREME I PROVOZA ROBE

Visina prijevoznih troškova zavisi od:

1. Vrijednosti robe
2. Količine robe
3. Tarife za prijevoz robe

- prijevozni troškovi rastu u obrnutom razmjeru s vrijednošću robe (vrjednija roba - prijevozni troškovi 1-10%; manje vrijedna roba - prijevozni troškovi do 50%)
- veće količine roba - jeftiniji prijevoz

TARIFA (tarifa arap. = objava)

sustavno obrađeni skup odredaba mjerodavnih za prijevozni ugovor (cijene prijevoza, cijene nekih pristojbi)

u širem smislu = objavljeni svi uvjeti vezani za prijevoz
u užem smislu = čista cijena prijevozne usluge

4 osnovne
karakteristike
tarifa

javnost jednakost
trajnost jasnoća

1. Javnepravne
2. Privatnepravne

PREMA PRAVNOM STATUSU

1. Cestovne
2. Željezničke

PREMA TRANSPORTNIM GRANAMA

1. Brzovozne
2. Sporovozne

RIJEVOZA

1. Domaće
2. Međunarodne

PREMA PROSTORNOJ NADLEŽNOSTI:

1. Čvrste tarife (fiksni tarifni stavovi)
2. Limitirane tarife (fleksibilnije, max. ili min. tarife)
3. Slobodne tarife (ugovaraju se za svaki prijevoz posebno)

PREMA NAČINU ODREĐIVANJA
TARIFNIH STAVOVA

VRSTE
TARIFA:

TARIFNI SUSTAV

Prirodni tarifni sustav

- tarifa se određuje prema količini (težini) robe i dužini prijevoznog puta
- nema utjecaja državnih institucija

Ekonomsko-politički tarifni sustav

- tarifa se određuje na temelju vrijednosti i vrste robe
- utjecaj državnih institucija

Državni tarifni sustav

- sustav koji je bio prisutan prije dok su postojali politički blokovi
- pod direktnim utjecajem državne politike, kojim se može stimulirati i destimulirati promet određene robe

Mješoviti tarifni sustav

- kombinacija svih tarifnih sustava
- temelji se na određivanju tarifa iz tarifnih tablica

Tarife prema načinu stimuliranja pojedinih usluga:

1. LINEARNE

- tarife koje se povećavaju razmjerno udaljenosti prijevoza

2. PROGRESIVNE

- ukupna cijena raste s duljinom prijevoza
- ne stimuliraju daleke prijevoze

3. DEGRESIVNE

- stimuliraju prijevoz na većim udaljenostima
- stimuliraju početne i završne operacije

4. PREFERENCIJALNE

- tarife kojima se stanovitim olakšicama stimulira ili destimulira promet nekih roba

vozarine:
- linijske (konferencijske) tarife
- slobodne tarife

3. DOZIV ROBE !!!

- doziv uvijek ima jedan **SMJER**:
- iz kopnenog dijela na morski dio,
- kada robu treba otpremiti morskim putem

- otpremnik «doziva» robu **IZ UNUTRAŠNJOSTI**

- pošiljatelj se daju **UPUTE** kada će i na koji način uputiti robu u luku, pri čemu se prispječe robe usklađuje s dolaskom broda u luku (početkom ukrcaja robe u brod)

Razlika instradacija - doziv robe

težište u dozivu robe je u proračunu vremena potrebnom da roba stigne od utovarnog mjesta o broda

4. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O PRIJEVOZU ROBE NA KLASIČAN NAČIN (UPORABA PRIJEVOZNOG SREDSTVA JEDNE PRIJEVOZNE GRANE)

Razlika:
međunarodni otpremnik – pomorski agent

↓
pomorski agent - poslovi vezani za plovidbu i iskorištavanje brodova

BOOKING
– predbilježba određenog brodskog prostora kod linijskog broдача

CHARTERING
– zaključivanje ugovora o prijevozu robe morem (slobodna plovidba)

5. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O MULTIMODALNOM PRIJEVOZU ROBE I ORGANIZIRANJE TRANSPORTA OD «VRATA DO VRATA»

ODGOVORNOST PODUZETNIKA ?

«od vrata do vrata»,
«objektivna odgovornost»
(može teretiti svakog sudionika u procesu prijevoza)
«pažnjom dobrog gospodarstvenika»
(odgovara izbor, radnje i propuste trećih osoba kao za svoje vlastite)

ZADACI ?

prati, poznaje i gotovo svakodnevno primjenjuje sve tehničke, tehnološke, organizacijske...zakonitosti u međ. prom. sustavu
suvremene tehnologije prijevoza
interdisciplinarno znanje (pravnici, ekonomisti, inženjeri prometa,...)

6. PRIHVAT ROBE RADI OTPREME

....osnovni posao

1. Propisno pakiranje robe

- otpremnik ne odgovara za štete na robi koje su nastale kao posljedica nedovoljnog, nepropisnog ili nestručnog pakiranja
- ako otpremnik uoči prilikom prihvata robe da ona nije propisno pakirana dužan je upozoriti nalogodavca
- ako bi čekanje da ih nalogodavac otkloni prouzročilo štetne posljedice za nalogodavca, otpremnik ih je dužan sam otkloniti za račun nalogodavca, ali ga o tome treba obavijestiti

2. Stavljanje robe na raspolaganje

- a) **EFEKTIVNO** – predajom same robe
- b) **SIMBOLIČKI** – dostavom isprava koje ovlašćuju otpremnika na raspolaganje robom

odgovornost otpremnika: ne odgovara za težinu, kubaturu, kvalitetu, sadržaj i vrijednost stvari, ali odgovara za broj komada, kao i oznake koleta ako su vidljive

3. Pravodobno stavljanje robe na raspolaganje otpremniku

- za posljedice nepravodobnog stavljanja robe na raspolaganje otpremniku odgovara nalogodavac
- nalogodavac snosi troškove
- PREKOSTOJNICA (u pomorskom prijevozu)
- DANGUBNINA (u kopnenom prijevozu)

4. Prihvat robe od nalogodavca

- obveza je otpremnika da vozaču preda robu u istom stanju u kojem ju je primio – **nužna kontrola robe prilikom primitka**
- ako otpremnik ne upozori nalogodavca na neadekvatnu ambalažu i sl. za naknadu štete odgovara sam otpremnik
- ako otpremnik zastupa istovremeno i pošiljatelja i primatelja robe, dužan je **pažnjom dobrog gospodarstvenika** štiti interese i jednog i drugog

- otpremnik je nalogodavcu, ukoliko on to traži, **dužan izdati uobičajene otpremničke isprave** (FCR, FCT, FWR)
- prihvata robe smatra se završenim kada je robu preuzeo radi otpreme

5. Prihvata robe od trećih osoba

- najčešći slučaj u praksi
- treće osobe: vozači, agenti, luka, drugi otpremnici i sl.

7. OTPREMA, DOPREMA I PROVOZ ROBE U UŽEM SMISLU

....osnovni posao

OTPREMA ROBE U UŽEM SMISLU

...nakon izvršenog prijema robe, otpremnik organizira otpremu robe odabranim prijevoznim sredstvom

A) OTPREMA MORSKIM BRODOM

- nakon izvršenog doziva i zaključenja ugovora o prijevozu (čartovanja) ili zaključenja brodskog prostora (bukiranja), otpremnik obavlja sljedeće zadatke:
- kontaktira s brodarom i njegovim agentom radi pravodobnog postavljanja broda pod ukrcaj
- izdaje nalog ukrcaja (otpremnik se pojavljuje kod brodskog agenta kao predstavnik naručitelja i nastupa kao krcatelj)
- pregledava brod
- organizira provodnu dostavu robe pod brod
- predaje robu brodu (FOB, FAS)
- kontrolira podatke u vezi s ukrcajem

- izrada vremenskih tablica (time sheet)
 - da li je ukrcaj obavljen u okviru STOJNICA
 - da li je pao u okviru PREKOSTOJNICA
 - ili je uštedeno vrijeme za što brod eventualno mora platiti DISPEČ (dispatch money)
- prima teretnicu od brodskog agenta
- ukrcaj robe u brod obavlja slagač (stivador)
 - TERETNICA (Bill of Lading) izdaje se na temelju časničke potvrde
 - rasuti teret – izravan ukrcaj (treba spriječiti zastoje)
 - generalni teret – ukrcaj posredstvom skladišta (otpremnik nastupa kao dostavljač)
- otprema robe morskim brodom dovodi otpremnika u pravnoekonomske odnose s brojnim sudionicima (brodar, brodski agent, slagač, skladištar i dr.)
 - «otpremnika spirala»

B) OTPREMA ROBE KONTINENTALNIM VOZILIMA

otprema željezničkim vagonima, kamionima, brodovima unutrašnje plovidbe u kojoj su zadaci otpremnika:

- naručiti vozila pogodna za prijevoz određene vrste roba
- radnje kojima se osigurava da vozila budu na vrijeme postavljena i spremna na utovar
- radnje kojima se osigurava stručno utovarivanje vozila
- podnošenje teretnog lista vozaču na potvrdu

DOPREMA ROBE U UŽEM SMISLU

...analogno načinu koji vrijedi za otpremu robe

A) DOPREMA ROBE MORSKIM BRODOM

otpremnik obavlja sljedeće zadatke:

- prima izvještaj o prispjeću broda i o pripravnosti za predaju tereta - «PISMO SPREMNOSTI»
 - obavijest koju brodski agent daje otpremniku kao primatelju tereta
 - ne izdaje se u linijskoj plovidbi (njegov dolazak najavljen u redu plovidbe), ali se izdaje u slobodnoj plovidbi

- preuzima robu od vozača
- utvrđuje se **STANJE ROBE**
- pismeni prigovor zbog oštećenja ili manjka tereta stavljaju se još dok je roba uz bok broda
- ako oštećenja nisu vidljiva – rok za pismeni prigovor je 3 dana
- ako brodar odnosno njegov agent prizna navode prigovora sastavlja se **ZAPISNIK** – kao osnova za naplatu štete
- otpremnik u dogovoru s nalogodavcem može angažirati osiguravateljeva HAVARIJSKOG KOMESARA koji sastavlja HAVARIJSKI ZAPISNIK

B) DOPREMA ROBE KONTINENTALNIM VOZILIMA

- otpremnik obavlja sljedeće zadatke:
- prima izvještaj o prispjebu robe (**avizu**)
- utvrđuje stanje robe (šteta, manjak) u nazočnosti vozačeva predstavnika i sastavlja se zapisnik (uzroci štete)
- vozač na zahtjev otpremnika dužan sastaviti **zapisnik o izvidaju**, ako se ne postigne sporazum vozača i otpremnika – otpremnik poziva **osiguravatelja**
- zapisnik i ostali nalazi – služe kao **podloga za regres prema vozaču**

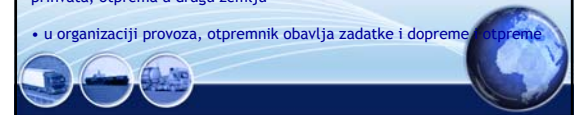
C) DOPREMA ROBE BRODOM UNUTRAŠNJE PLOVIDBE

- otpremnik pregledava robu u nazočnosti agenta riječne plovidbe
- ako otpremnik i agent ne sporazume oko štete, otpremnik poziva havarijskog komesara

PROVOZ ROBE U UŽEM SMISLU

- otpremnik organizira dopremu robe iz jedne zemlje, koju nakon prihvata, otprema u drugu zemlju
- u organizaciji provoza, otpremnik obavlja zadatke i dopreme i otpreme

8. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O UKRCAJU, ISKRCAJU I PREKRCAJU ROBE

....osnovni posao

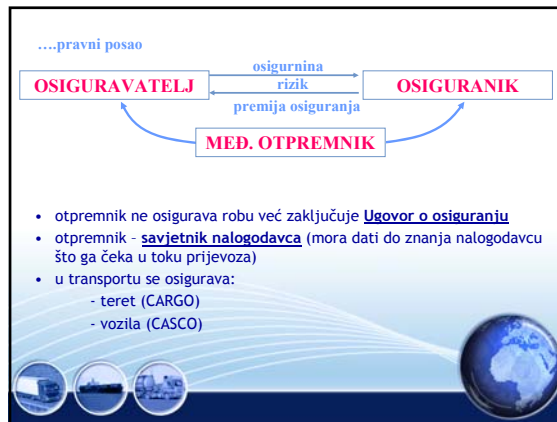
- za obavljanje ovog posla otpremnik uglavnom angažira **TREĆE OSOBE – SPECIJALIZIRANE ORGANIZACIJE**
- po pravnom statusu **KOMISIONAR** («u svoje ime, a po nalogu i za račun nalogodavca»)
- «u svoje ime i za svoj račun» otpremnik nastupa kada je u ulozi MTO-a ili kada naknadu za svoje usluge ugovori kao tzv. «FORFAITNI STAV» (paušalni, fiksni stav)
- u obavljanju ukrajno-iskrajnih radnji potrebno je osigurati:
 - pravodobnost
 - racionalizaciju

9. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O TRANSPORTNOM OSIGURANJU

....osnovni posao

ZNAČAJKE TRANSPORTNOG OSIGURANJA:

- osiguranje ogromnim imovinskim vrijednostima (transp. sredstva i roba)
- osiguranju pokretnih objekata, kod kojih postoji veliki rizik
- rizici su kumulirani (primjerice, ako dođe do nesreće na brodu tone i brod i teret)
- šarolikost prijelaza odgovornosti sa prodavatelja na kupca
- velik broj sudionika u transp. procesu (skladištari, prijevoznici, krcatelji...), složenost odnosa i odgovornosti

UGOVOR O TRANSPORTNOM OSIGURANJU

- formalan** – sklapa se potpisom objiju stranki na policu osiguranja
- ugovor je između otpremnika i nalogodavca, a policu ispostavlja osiguravatelj
- sadrži bitne i nebitne elemente
- BITNI elementi ugovora** su:
 - osigurani predmet
 - vrijednost
 - relacija
 - vrste rizika
 - premijska stopa (visina premije)
- otpremnik ispunjava formular s bitnim elementima i dostavlja ga osiguravatelju

Da li je otpremnik dužan osigurati robu?

- NE !!!**, potreban je nalog nalogodavca
- MEDUTIM, dužan je upozoriti nalogodavca o mogućim rizicima
- kada ugovorom nije određeno koje rizike treba obuhvatiti, tada se vrši OSIGURANJE OD OSNOVNIH RIZIKA, ali ako otpremnik zna i za druge rizike, treba upozoriti nalogodavca kako bi se izvršilo proširenje osiguranja

TRANSPORTNI RIZICI

– budući neizvjesni događaji koji nastaju neovisno od volje osiguranika

A) OSNOVNI RIZICI:

- prometne nezgode, sudari, nasukavanje broda, otplavlivanje robe sa palube, udari o obalu, elementarne nepogode, eksplozije, požari i sl.

B) DOPUNSKI RIZICI:

- krađe, štete koje su nastale zbog zakašnjenja, rizici koji nastaju pri prekrcaju (rasipanje, curenje) i sl.

C) RIZICI KOJI NASTAJU ZBOG MANA I PRIRODNIH SVOJSTAVA ROBE

- zamrzavanje, odleđivanje, mikroorganizmi, samozapaljenje i sl.

D) RATNI I POLITIČKI RIZICI

- štrajkovi, nemiri i sl.

KVOTACIJA – postupak kojim se može odabrati između većeg broja osiguravatelja onoga tko će najbolje obaviti osiguranje

Pravni izvor - transportno osiguranje:

Zakon o obveznim odnosima

Osiguranje šteta:

- potpuni gubitak robe bez mogućnosti povrata robe
- djelomičan gubitak robe
- nagrada za spašavanje

6. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O USKLADIŠTENJU I USKLADIŠTENJE ROBE

....osnovni posao

Prema općim uvjetima:

- otpremnik je dužan uskladištiti robu uvijek kada to čini u interesu nalogodavca
- nalogodavac može i izričito navesti potrebu uskladištenja
- ponekad se roba uskladišćuje i radi konjunktura tržišta (roba čeka da inflacija uvjetno podigne cijenu robe)

U pravnom smislu:

- otpremnik to čini u svoje ime i na račun nalogodavca (komisionar ili posrednik)
- postoji i mogućnost da to čini u svoje ime i za svoj račun kada se paušalno odredi vrijednost posla (forfetni stav); npr. kada je otpremnik u statusu MTO-a

Tehničko-tehnološke karakteristike:

- uskladištenje se vrši u prekidnim dijelovima transporta
- uskladištenje u transportu – «nužno zlo», «balast», «viša sila»
- ono može imati i funkciju poboljšanja kvalitete robe

Izbor skladišta za uskladištenje robe:

- a) vlastito skladište
- b) skladište treće osobe (javno skladište)

Odgovornost otpremnika za uskladištenu robu:

- otpremnik ne odgovara za rad javnog skladišta, već samo za njegov izbor
- kada je u pitanju vlastito skladište otpremnik odgovara za sve svoje poslove koje čini u procesu skladištenja
- roba iako je uskladištena postoji **pravo raspolaganja robom**
 - otpremnik može uzimati uzorke, kontrolirati robu
 - to može činiti i nalogodavac, ali da to zna otpremnik

Osiguranje robe:

- roba se osigurava od osnovnih rizika ako nije drugačije određeno
- u javnom skladištu roba je već osigurana (tako je regulirano zakonskim odnosima)
- ako se uskladišćuju opasne tvari otpremnik mora znati o kakvoj se robi radi, mora je posebno tretirati

Rok uskladištenja:

- definira se ugovorom (gornja granica roka)
- ako nije utvrđeno ugovorom tada postoji zakonsko ograničenje
- - nakon jedne godine roba ide na javnu dražbu s time da se nalogodavac obavještava o tome (vrijedi za nepokvarljivu robu)
- u svijetu se uvode **PROGRESIVNE TARIFE** – njima se nastoji stimulirati veći obrt robe u skladištu (aktivnost skladišta) i manje zaliha robe u skladištu

10. ISPOSTAVLJANJE ILI PRIBAVLJANJE PRIJEVOZNIH ISPRAVA

....osnovni posao

PRIJEVOZNA ISPRAVA

dokument (pismeni dokaz) koji se izdaje prilikom zaključenja ugovora o prijevozu
posebnu važnost imaju kod akreditivnog poslovanja

- **Otpremnik prijevozne isprave:**
 - u kopnenom prijevozu – **ISPOSTAVLJA**
 - u pomorskom prijevozu – **PRIBAVLJA**
- u prijevozu – **tipske isprave** (obrasci koji su uobičajeni u pojedinim prijevoznim granama)
- za greške koje se javljaju u dokumentaciji odgovara otpremnik

PRIJEVOZNE ISPRAVE U POMORSKOM PROMETU

TERETNICA ili konosman (Bill of Lading)

- isprava kojom **brodar potvrđuje** da je preuzeo na prijevoz određenu pošiljku u prividno dobrom stanju
- **njome se brodar obvezuje** da će pošiljku prevesti do određita naznačenog na teretnici, da će je zaštititi od oštećenja ili gubitka te da će je predati na odredištu u stanju u kojem ju je i primio
- ima **značenje vrijednosnog papira** koji se može prenositi s jedne osobe na drugu – njome se može trgovati

A) ČISTA TERETNICA

- bez primjedbe na stanje sadržaja robe i ambalažu
 - samo se ona može koristiti kao dokumentarni akreditiv
- #### B) NEČISTA TERETNICA
- s primjedbom na stanje u kojem je roba predana na brod

Vrste teretnica:

1) Teretnica – primijeno na ukrcaj

- brodar potvrđuje da je teret primio na ukrcaj i da će ga prevesti prvim svojim brodom koji plovi u smjeru odredišta

2) Teretnica – ukrcano na brod

- brodar potvrđuje da je određeni teret ukrcao, navodeći u njoj ime broдача i vrijeme kada je ukrcaj izvršen

3) Teretnica na ime

- glasi na ime osobe kojoj se treba predati teret u odredišnoj luci
- ne može se prenositi na drugu osobu indosmanom, već ustupanjem (cesijom)

4) Teretnica po naredbi

- najviše se koristi u praksi
- prenosi se indosmanom

5) Teretnica na donositelja

- prenosi se predajom
- izgubila na značenju, jer ukoliko je teretnica «po naredbi» blanco indosirana ima značenje teretnice «na donositelja»

6) Direktna teretnica

- brodar preuzima obvezu da će izvršiti čitav transport ili da će osigurati izvršenje čitavog transporta iz luke ukrcaja do mjesta koje je u teretnici naznačeno, a odgovara i za izbor svih vožara

7) Teretnica nedostupiva

- glasi na ime, neprenosiva je i ne može se cesijom ustupiti drugoj osobi
- koristi se kada se želi spriječiti da se roba preuzme ili da se njezino vlasništvo prenosi na drugoga

Izdavanje teretnice – u 3 PRIMJERAKA (3 originala)

- čim se jedan original utrži ostala dva se poništavaju
- broj kopija teretnica nije ograničen (razlog?- ne daju pravo raspolaganja robom)

PRIJEVOZNE ISPRAVE U ŽELJEZNIČKOM PRIJEVOZU

Teretni list (željeznički tovarni list)

- isprava kojom željeznica potvrđuje da je primila robu na prijevoz
- isprava kojom se dokazuje postojanje ugovora o prijevozu robe željeznicom
- ispunjava ga pošiljatelj robe (otpremnik) koji i odgovara za točnost iznesenih navoda

a) u unutarnjem željezničkom prometu

b) u međunarodnom željezničkom prometu

- sadržaj i oblik propisani Jedinstim pravilima o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe željeznicama (CIM)
- za prijevoz kontejnera u režimu «Intercontainera», korisnik prijevoza (otpremnik) ispunjava poseban obrazac PREDAJNI LIST kojem se redovito dodaje Spisak kontejnera uz predajni list

PRIJEVOZNE ISPRAVE U CESTOVNOM PROMETU

Teretni list

A) Teretni list u unutarnjem cestovnom prometu

- ispunjava ga cestovni pošiljatelj i/ili cest. prijevoznik
- izdaje se u 5 listova (po 1–pošiljatelju i primatelju, ostala 3– na kojima je primatelj potvrdio primitak robe zadržava prijevoznik ili pošiljatelj)

B) Teretni list u međunarodnom cestovnom prometu

- oblik i sadržaj prema CMR–u (Konvencija o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom)
- izdaje se u 8 listova (1–pošiljatelju, primatelju, domaćem i stranom otpremniku, carini, a 3 lista zadržava prijevoznik)

PRIJEVOZNE ISPRAVE U RIJEČNOM PROMETU

Teretni list

- služi kao potvrda da je teret ukrcan na brod riječnog brodarstva (riječne plovidbe ili unutarnje plovidbe), a imatelj prava daje ovlast da disponira pošiljkom dok se ona ne uruči
- isprava «na ime», ne može glasiti «po naredbi» ili «na donositelja»

A) za unutarnji (domaći) riječni prijevoz

B) za međunarodni riječni prijevoz

PRIJEVOZNE ISPRAVE U ZRAČNOM PROMETU

Zrakoplovni tovarni list

- ispunjava pošiljatelj, a prima i ovjerava zrakoplovni prijevoznik

A) za domaći
(unutarnji) promet

B) za međunarodni
promet

PRIJEVOZNE ISPRAVE U MULTIMODALNOM PRIJEVOZU

FIATA – teretnica za multimodalni transport

- izdaje ju otpremnik (osnovni subjekt koji odabire transportne sudionike u transportnom lancu)
- uključuje «mrežnu odgovornost» - NETWORK PRINCIPLE
ako se pouzdano odredi na kojem je dijelu puta nastala šteta, odgovornost otpremnika prosuđuje se prema tzv. sustavu mrežne odgovornosti, tj. primjenom kogentnih normi koje vrijede za prometnu granu koja je sudjelovala u prijevozu robe na dijelu puta gdje je nastala šteta

iako je teretnica FIATA dominantna, koristi se još jedna teretnica:

- **COMBIDOC teretnica**
BIMCO (Međunarodna pomorska agencija) + **INSA** (Međunarodno udruženje brodovlasnika)

11. OBAVLJANJE POSLOVA U VEZI SA CARINJENJEM ROBE

....osnovni posao

Mora li nalogodavčev nalog biti izričit ili prešutan?

- Opći uvjeti poslovanja otpremnika: davanjem naloga otpremniku za organiziranje otpreme ili dopreme robe izdan je i nalog za izvršenje carinskih radnji

Nalog za carinjenje ima 2 karakteristike:

a) PREŠUTAN JE

- ako nalogodavac i otpremnik ništa ne ugovore onda otpremnik mora obaviti potrebne carinske radnje

b) IZRIČIT JE

- carinska služba u pravilu ne traži pismenu punomoć (pismeni nalog nalogodavca otpremniku)
- samim tim što otpremnik raspolaže propisanim ispravama za carinjenje polazi se od pretpostavke da otpremnik ima izričit nalog

Pravni položaj otpremnika u carinskom postupku?

Prema općim uvjetima poslovanja otpremnika:

- otpremnik nastupa u ime i za račun nalogodavca - **status punomoćnika zastupnik, agent**
(položaj stranke u carinsko-upravnom postupku mogu imati amo uvoznici ili izvoznici koji su nalogodavci otpremniku)

Podaci i isprave potrebne otpremniku u carinskom postupku?

- nalogodavac je dužan otpremniku pravodobno predati sve isprave (dokumente) potrebne za carinjenje robe
- posljedice za neispravne i nepravodobno primijene dokumente te pogrešne podatke snosi nalogodavac

Mjesto carinjenja u carinskom postupku?

- određuje otpremnik, ako ga nije odredio nalogodavac ili ako nije određeno propisima (štetne posljedice snosi osoba koja je izabrala mjesto, a ako je ono određeno propisom posljedice snosi nalogodavac)
- u pravilu kod carinarnice kod koje je roba prijavljena za carinjenja

Radnje otpremnika u postupku carinjenja?

- podnositelj deklaracije (otpremnik nalogodavac) može ovlastiti otpremnika da u njegovo ime podnosi deklaraciju i obavlja sve radnje u postupku carinjenja robe

Radnje u sklopu carinjenja (prema carinskom pravu)

- podnošenje граничним carinarnicama pismene prijave za robu i prijevozno sredstvo koje dolazi iz inozemstva
- podnošenje zahtjeva carinarnici da se predaja robe u rasutom stanju izvrši mjerenjem njene težine (jer to zahtjeva vozar)
- podnošenje pismenog zahtjeva da se roba koja je prijavljena carinarnici uputi na carinjenje drugoj carinarnici

Radnje koje nisu u sklopu carinjenja:

- podnošenje carinske deklaracije
- prijem carinske deklaracije
- pregled robe
- svrstavanje robe po carinskoj tarifi
- utvrđivanje carinske osnovice, svote carine i dr. uvoznih pristojbi
- naplaćivanje utvrđenih svota carine i dr. uvoznih pristojbi
- naknadno obračunavanje, naplata i povrat carine i dr. uvoznih pristojbi

Da li je otpremnik dužan platiti carinu i dr. uvozne pristojbe?

Zakon o obveznim odnosima:

- ... obveza je otpremnika da isplati carinske pristojbe za račun nalogodavca...

Opći uvjeti poslovanja:

- ...nalog za carinjenje stvari ne sadrži obvezu otpremnika da isplati carinske pristojbe....
- znači otpremnik bi trebao ugovorom isključiti svoju obvezu plaćanja carine i dr. uvoznih pristojbi jer bi se u protivnom mogla primijeniti zakonska odredba prema kojoj je on obavezan izvršiti takvu isplatu

OSNOVNI ELEMENTI CARINSKOG POSTUPKA

CARINA

- regulator vanjsko-trgovinskog poslovanja
 - ima dvojaku funkciju:
 - a) predstavlja prihod u državni proračun
 - b) ima preferencijalni karakter, a to znači da se carinom može stimulirati tj. destimulirati uvoz tj. izvoz robe
 - Opći sporazum za trgovinu i carine
 - on nastoji da se carinama stimulira vanjsko-trgovinsko poslovanje
- ##### CARINSKA OSNOVICA
- univerzalni pojam, regulirana je svim međunarodnim zakonima
- ##### CARINSKA STOPA
- regulirana je domaćim zakonima

CARINSKO PODRUČJE

- područje suvereniteta zemlje

CARINSKA CRTA

- poklapa se s graničnom crtom

CARINSKI POGRANIČNI POJAS

- pojas +5 -5 km od granične crte

CARINSKI NADZOR

- skup mjera koje se poduzimaju radi sprječavanja neovlaštenog postupanja s carinskom robom

PROBLEMATIKA KONSIGNACIJE

- roba koja ima tretman konsignacijske robe prelazi graničnu crtu, ali se ne carini već se sprema u konsignacijska skladišta; takva se roba carini kada se realizira prodaja, a ne kada pređe graničnu crtu

12. KONTROLA ISPRAVNOSTI DOKUMENATA I OBRAČUNA VOZARINE, CARINE I DR. PRISTOJBI I TROŠKOVA

....osnovni posao

Kontrola ispravnosti dokumenata

- računi prodavatelja (izvoznika) i kupaca (uvoznika)
- prijevozne isprave – teretnice i teretni listovi
- certifikati o ugovornoj kontroli
- police osiguranja itd.

Kontrola obračuna i naplate vozarine

- otpremnik mora biti vrsni poznavatelj tarifa svih vidova prijevoza, raznih beneficija (provizija, refakcija i sl.)
- greške u obračunu i naplati vozarine moraju se izravnati (rok zastara 1 godina)

Kontrola obračuna i naplate carine i drugih pristojbi i troškova

- otpremnik kao zaštitnik nalogodavca kontrolira ispravnost obračuna i naplate carine
- preduvjet za to: poznavanje odredbi o carinskoj tarifi i odredbe o porezu na promet
- greške u primjeni carinsko-tarifnih odredbi trebaju se «izravnati» (manje naplaćeni iznosi moraju se naknadno naplatiti, a više naplaćeni iznosi trebaju se vratiti – pravo zastaruje za 1 god.)
- reviziska služba – obavlja preventivnu reviziju proračuna carine i ispravlja utvrđene greške

13. INFORMIRANJE NALOGODAVCA

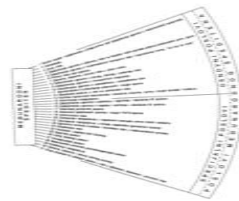
...osnovni posao

Otpremnik je odgovoran od trenutka kada je robu preuzeo dok je ne ispostavi

Otpremnik dužan informirati nalogodavca:

- o kretanju robe (spremnost robe za otpremu, dopremu, provoz; ukrcaj tj. utovar robe; prispjeće robe na odredište; konačna predaja robe korisniku)
- o izvanrednim događajima (havarije; nemogućnost ukrcaja (utovara) i iskrcaja (istovara), povišenje prijevoznih i dr. troškova, kvaranje robe, zastoji u prijevozu i sl.)
- konačno izvršenje naloga (otpremnik izvještaj o konačnom izvršenju naloga, dostavljanje svih isprava nalogodavcu i polaganje računa)

V. SPECIJALNI POSLOVI MEĐUNARODNOG OTPREMNIKA...

...Specijalni poslovi

- poslovi koje otpremnik obavlja **POVREMENO**
- **poseban dogovor s nalogodavcem**
- poslovi se definiraju u Ugovoru o otpremništvu

SPECIJALNI POSLOVI MEĐUNARODNOG ŠPEDITERA

1. zaključivanje ugovora o pakiranju i signiranju i izvršenje tih poslova
 2. zaključivanje ugovora o vaganju i sortiranju i izvršenje tih poslova
 3. izdavanje jamčevnih pisama
 4. izdavanje špediterskih potvrda
 5. uzorkovanje robe
 6. zastupanje nalogodavca u regresnom postupku prema trećim osobama
 7. ugovorna kontrola kvalitete i kvantitete robe u međunarodnom prometu
 8. doleđivanje robe
 9. hranjenje i pojenje živih životinja
 10. sajamski poslovi
 11. lizing poslovi
 12. konsignacijski poslovi
 13. kreditiranje nalogodavca
-

1. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O PAKIRANJU I SIGNIRANJU I OBAVLJANJE TIH POSLOVA

Zakon o obveznim odnosima i Opći uvjeti poslovanja otpremnika RH:

- otpremnik dužan i u slučaju kada mu to nije izričito naređeno provjeriti ispravnost pakiranja i signiranja i upozoriti nalogodavca na nedostatke, u protivnom odgovara za štete

Otpremnik može:

- zaključiti ugovor za pakiranje i signiranje sa specijaliziranom organizacijom za pakiranje (u ime i za račun nalogodavca, odgovara samo za izbor te organizacije)
 - sam obaviti pakiranje i signiranje
-

PAKIRANJE – oprema robe potrebnom ambalažom

AMBALAŽA – sredstvo za pakiranje robe

- Zavisno od materijala: drvena, staklena, tekstilna, papirna
 - prema odvojivosti od upakirane robe: neodvojiva i odvojiva
 - prema svrsi: prodajna (komercijalna) i prijevozna (transportna)
 - prema čvrstoći: čvrsta, polučvrsta i meka
 - prema prijevoznom putu: za prekomorski prijevoz, za zračni prijevoz...
 - ambalaža za prijevoz i ambalaža za skladištenje
 - posebni načini pakiranja (palete, kontejneri...)
-

MEĐUPAKIRANJE – odvajanje manjih oblika pakiranja u većem

SIGNIRANJE (obilježavanje, označavanje)

- stavljanje određenih obilježja i oznaka na robne pošiljke (identifikacije pošiljke i upute za rukovanje)
 - ono je karakteristično za komadnu robu, a rasuti tereti se ne signiraju
-

2. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O VAGANJU, SORTIRANJU I OBAVLJANJE TIH POSLOVA

VAGANJE I SORTIRANJE OTPREMNIK OBAVLJA:

- sam ili angažira treće osobe (npr. skladištari)
- u slučaju izričitog naloga nalogodavca ili u slučaju očitog oštećenja ili manjka robe

SORTIRANJE

- razvrstavanje robe po vrstama i podvrstama, po veličini, broju, oznakama i sl.
- pri tome se vrši i tzv. «škartiranje» - izdvajanje manje vrijedne, nepogodne, pokvarene i neupotrebjive robe
- važu se komadni tereti, a vrlo rijetko rasuti
- sortiraju se samo neki specifični tereti: drvo, voće, guma i sl.

3. IZDAVANJE JAMČEVNIH PISAMA

JAMČEVNO ILI GARANTNO PISMO

- svaka isprava koja sadrži obvezu jamca (garanta) i uvjete uz koje se jamstvo (garancija) pruža

VRSTE JAMČEVNIH PISAMA:

A) Jamčevno pismo za iskup robe (za raspolaganje robom bez predočenja originalne teretnice

- rijetko, to je akt dobre volje otpremnika da se iskupe roba iako dokumenti (najčešće teretnica) nisu pravodobno stigli
- za vrijednije pošiljke ponekad se traži jamstvo banke

B) Jamčevno pismo za izdavanje čiste originalne teretnice

- isprava kojom se otpremnik obvezuje da će snositi svaku vrstu štete koju bi brodar bio dužan isplatiti primatelju tereta zbog toga što je izdao čistu teretnicu

4. IZDAVANJE OTPREMNIČKIH POTVRDA I DRUGIH FIATA – ISPRAVA

Potvrde i isprave koje otpremnik izdaje samo na izričit nalog nalogodavca:

- OTPREMNIČKA POTVRDA PRIMITKA,
- OTPREMNIČKA TRANSPORTNA POTVRDA,
- FIATA TERETNICA ZA MULTIMODALNI PRIJEVOZ,
- FIATA – SKLADIŠNA POTVRDA,
- POTVRDA O PRIJEVOZU OPASNE ROBE

5. UZORKOVANJE ROBE

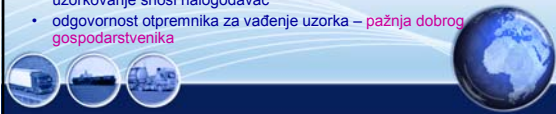
uzorkovanje

uzimanje manjih količina robe (uzorka) iz veće radi karakterizacije robe tj. potvrde određenih svojstava robe

UZORAK – mora biti reprezentativan

- otpremničko se poduzeće ne mora **posebno registrirati** za obavljanje uzorkovanja
- **otpremnik nije dužan uzorkovati robu** bez izričitog nalagodavčevog naloga
- **troškove vađenja i otpreme uzorka** te naknadu za izvršeno uzorkovanje snosi nalagodavac
- odgovornost otpremnika za vađenje uzorka – **pažnja dobrog gospodarstvenika**

6. ZASTUPANJE NALOGODAVCA U REGRESNOM POSTUPKU PROTIV TREĆIH OSOBA

REGRES - pravo nalagodavca da zahtijeva naknadu za oštećenje ili manjak robe

Otpremnik je dužan osigurati to pravo nalagodavca kroz:

a) pripremne mjere i radnje

utvrđivanje stanja robe i provođenja potrebnog postupka za traženje odštete, izrada zapisnika o nedostacima i osiguranje potrebnih isprava

b) vođenje regresnog postupka

otpremnik ovlašten da vodi spor za račun nalagodavca uz uvjet da je prihvatio zahtjev nalagodavca o izvršenju tih radnji

7. ZASTUPANJE NALOGODAVCA U SLUČAJU ZAJEDNIČKE (GENERALNE) HAVARIJE

- u slučaju **partikularne havarije** – postupak analogan regresnom postupku

BITNI ELEMENTI GENERALNE HAVARIJE:

- *izvanredne okolnosti u kojima se zbio događaj*
- *namjernost i razložnost izvanrednog troška i štete učinjene od zapovjednika ili osobe koja ga zamjenjuje*
- *zajednička opasnost za cjelokupnu imovinu u pomorskom pothvatu*
- *zajedničko spašavanje cjelokupne imovine kao uzrok namjernog ili razložnog žrtvovanja*

Najčešće štete od generalne havarije:

- izbacivanje tereta, popratne štete, štete pri gašenju požara, namjerno nasukanje broda, štete od odsukanja broda, ...

Najčešći troškovi generalne havarije:

- troškovi spašavanja, troškovi luke zakloništa, gubici zarade i sl.

Obračun zajedničke havarije:

- **vjerovnička masa (VM)** –zbroj svih šteta, troškova i gubitaka koji se trebaju nadoknaditi, utvrđuje se na temelju pismenog zahtjeva koje mogu podnijeti: brodovlasnik, brodar, primatelj tereta ...
- **dužnička masa (DM)** – zbroj vrijednosti cjelokupne imovine u trenutku zajedničke havarije
- **postotak doprinosa:**

$$PD = \frac{VM \cdot 100}{DM}$$

Radnje koje u slučaju zajedničke havarije obavlja otpremnik:

- *obavještava nalogodavca*
- *potpisuje havarijsku obveznicu*
- *priljublja brodaru ako on to zahtjeva posebno jamstvo ili polog u gotovini (od banke ili osiguratelja)*
- *poziva havarijskog komesara*
- *dostavlja nalogodavcu sve potrebne isprave kojima je uvjetovana naknada štete od strane osiguratelja*

8. UGOVORNA KONTROLA KVALITETE I KVANTITETE ROBE U MEĐUNARODNOM PROMETU

a) JAVNOPRAVNA KONTROLA

- zakonska obveza (ne obavlja se ni za račun prodavatelja ni za račun kupca)
- ekonomska zaštita potrošača, zaštita ugleda zemlje, zaštita kupaca

b) UGOVORNA KONTROLA

- slobodna volja ugovorenih stranaka
- provode je specijalizirane osobe, Zavodi za ispitivanje kvalitete
- otpremničko poduzeće se treba posebno registrirati za taj posao, a obavlja ga na temelju izričitog naloga nalogodavca

POSLOVI KONTROLNIH ORGANIZACIJA:

OSNOVNI

kontrola kvalitete, kvantitete robe, preuzimanje i predaja robe

SPECIJALNI

- *kontrola pakiranja robe,*
- *kontrola opremanja robe,*
- *kontrola i nadzor ukrcaja, iskrcaja, prekrcaja, prijevoza i slaganja robe u prijevozno sredstvo,*
- *kontrola skladišnog prostora i/ili načina uskladištenja,*
- *kontrola prijevoznih sredstava,*
- *laboratorijsko ispitivanje,*
- *uzorkovanje robe, ekspertiza, posao jamstva*

PRAVNI IZVORI:

- Zakon o obveznim odnosima,
- Zakon o vanjskotgovinskom poslovanju

Ugovor o kontroli kvalitete i kvantitete:

bitni i nebitni elementi, obveze, prava i odgovornost kontrolne organizacije

CERTIFIKAT

Isprava kontrolne organizacije o izvršenom radu